

Stratēģiju atlasē kritēriji

EJZF Regula (18. panta h) punkts) pieprasa, ka darbības programmā jāietver „sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju atlasē kritēriju saraksts” (darbības programmas veidnes 5.1.3. punkts). Tā mērķis ir paskaidrot, kam Vadošā iestāde pievērsīs uzmanību, pieņemot lēmumu par to, kuras FLAG grupas saņems finansējumu savu vietējo stratēģiju ieviešanai. Šie kritēriji ļaus Vadošajai iestādei koncentrēt resursus uz stratēģijām, kas ir pietiekami kvalitatīvas un uzrāda vislielāko vietēja mēroga mērķu sasniegšanas potenciālu.

Šajā jautājumu sadaļā apskatīti šādi jautājumi:

- 1. kas jānorāda darbības programmas „atlasē kritēriju sarakstā”?**
- 2. kādus kritērijus var izmantot, lai izvērtētu vietējo stratēģiju kvalitāti?**
- 3. vai jāizmanto kvalitatīvi vai kvantitatīvi kritēriji? Kā tie atšķiras?**
- 4. vai FLAG agrāko pieredzi var izmantot kā atlasē kritēriju?**
- 5. kas jā dara, izvēloties stratēģijas ar vairākiem finansējuma avotiem?**
- 6. vai darbības programmā var iekļaut reģionālos atlasē kritērijus?**

1. Kas jānorāda darbības programmas „atlasē kritēriju sarakstā”?

Process, ar kura palīdzību Vadošā iestāde (vai izraudzītā iestāde) atlasa vietējās stratēģijas, parasti iekļauj šādus posmus:

1. Vadošā iestāde nosaka, kuri zivsaimniecību un akvakultūras reģioni ir piemēroti sabiedrības virzītai vietējai attīstībai¹, un aicina iesniegt vietējās stratēģijas;
2. vietējās ieinteresētās puses piemērotajos reģionos apsver iespēju pieteikties, veido partnerattiecības, nosaka reģionu robežas un veido vietējās stratēģijas;
3. Vadošā iestāde vai tās izraudzītā iestāde saņem pieteikumus un pārbauda to formālo piemērotību;
4. tiek pārbaudīta formālās prasības izpildījušo pieteikumu kvalitāte, un tie tiek ranžēti;
5. Vadošā iestāde lemj par finansējuma piešķiršanu un formāli atzīst izvēlētos kandidātus par FLAG grupām.

¹ Izmantojot reģionu atlasē kritērijus, kas aprakstīti darbības programmas veidnes 5.1.2. punktā, skatīt BUJ: Reģionu atlasē kritēriji

soli izmantotajiem formālās piemērotības kritērijiem jābalstās uz prasībām, kas ietvertas Kopīgo noteikumu regulā un EJZF Regulā. Formālās piemērotības pārbaudes ietvaros būtu jāpārlicinās arī par saskaņotību ar PA, darbības programmu un citiem stratēģiskajiem dokumentiem. Darbības programmā Vadošajai iestādei jāsniedz:

- › **nacionālo vai reģionālo piemērotības kritēriju** saraksts, ko Vadošā iestāde plāno izmantot (3) soli, ja tie ir specifiskāki par Regulā izvirzītajām prasībām,
- › **atlases kritēriju** saraksts, ko izmanto, lai pieņemtu lēmumus (4) un (5) soli.

2. Kādus kritērijus var izmantot, lai izvērtētu vietējo stratēģiju kvalitāti?

Atlases kritēriji ir galvenais rīks, ar ko nodrošināt vietējo stratēģiju kvalitāti un līdz ar to arī kvalitatīvu FLAG grupu projektu izvēli. Noderīgi varētu būt šādi kritēriju piemēri:

- › Kādā mērā stratēģija koncentrējas uz reģiona būtiskākajām problēmām?²
- › Ciktāl stratēģija ir piemērota konkrētā reģiona vajadzībām un problēmām?
- › Vai reģiona analīzes pamatā ir uzticami dati un rādītāji?
- › Vai stratēģija skaidri parāda saikni starp priekšrocību, trūkumu, iespēju un apdraudējumu analīzi, vajadzībām, mērķiem, aktivitātēm un rezultātiem? (Intervences loģika)
- › Vai mērķi ir izmērāmi un reālistiski sasniedzami ar pieejamo budžetu un noteiktajā termiņā?
- › Vai pastāv pierādījumi, ka galvenās vietējās ieinteresētās puses (tostarp zivsaimniecības nozare) ir iesaistītas?
- › Vai stratēģija paredz stiprināt saites starp dažādām nozarēm un dažāda veida iesaistītajām pusēm, it īpaši zivsaimniecībām? Vai stratēģija veicina sadarbību?
- › Vai pastāv pierādījumi, ka kandidāti spētu sasniegt uzstādītos mērķus? Vai rīcības plāns ir skaidrs un pilnīgs?
- › Vai resursu (cilvēku, finanšu) lietojums piedāvātās aktivitātes kontekstā ir pamatots? Kāda resursu (tajā skaitā privātā finansējuma) mobilizācija ir plānota?
- › Kā tiek iekļauti horizontālo prioritāšu jautājumi (vide, dzimumu līdztiesība)?

3. Vai jāizmanto kvalitatīvi vai kvantitatīvi kritēriji? Kā tie atšķiras?

Dažus stratēģijas aspektus, piemēram, izveidoto darbavietu skaitu, iesaistīto zvejnieku skaitu, iegūtā līdzfinansējuma apjomu u.c., var novērtēt ar kvantitatīviem kritērijiem. Bet stratēģijas kvalitāti nevar izvērtēt tikai ar skaitliskiem kritērijiem, tādēļ jāizmanto arī saprātīguma princips.

Kvalitatīvos kritērijus stratēģiju atlasē var izmantot, kā parādīts tālāk tekstā redzamajā piemērā (pamatā ir AK atlases kritēriji 2007.-2013. gadam):

² Lai gan FLAG grupām vajadzētu būt brīvai izvēlei, kuru no pieciem EJZF Direktīvas 63. pantā minētajiem mērķiem izvēlēties, Vadošā iestāde var noteikti stratēģiju prioritātes, skaidri koncentrējoties uz noteiktu skaitu būtiskāko problēmu.

Kritērijs <i>(atlases kritēriji var būt ietverti dažādās kategorijās, piemēram, partnerības kvalitāte, stratēģijas būtiskums, ekonomiskie kritēriji, sociālie kritēriji utt. Šeit minēti tikai daži piemēri.)</i>	Rezultātu noteikšana (0-4) x nozīme	Vērtētājam jāsniedz īss rezultāta pamatojums
Vai partneru lomas, atbildība, tiesības un uzdevumi ir skaidri definēti? Vai papildu dokumentos ir sniegti atbilstoši pierādījumi?		
Vai stratēģijā noteiktie uzdevumi attiecas uz skaidri identificētām vajadzībām? Vai tie ir skaidri izteikti, norādot gaidāmo iznākumu un rezultātus (mērķus)?		
Vai stratēģijas mērķis ir sniegt izmērāmu ekonomisku labumu?		
Vai stratēģijas mērķis ir radīt jaunas darbavietas vai uzturēt esošo nodarbinātības līmeni?		
utt.		

4. Vai FLAG agrāko pieredzi var izmantot kā atlases kritēriju?

FLAG spēja realizēt ieteikto stratēģiju ir būtisks atlases kritērijs. 2007.-2013. gada pieredze ir labs veids, kā pierādīt šo spēju. Taču Vadošajām iestādēm vajadzētu būt piesardzīgām un nepiešķirt negodīgas priekšrocības jau pastāvošajām FLAG grupām. Iespējamais risinājums būtu lūgt kandidātiem parādīt to spējas realizēt ieteikto stratēģiju. Iepriekšējo periodu pieredze būtu tikai viens no iespējamajiem pierādījuma veidiem.

5. Kas jā dara, izvēloties stratēģijas ar vairākiem finansējuma avotiem?

Ja stratēģijai ir vairāki finansējuma avoti, jāizmanto vispārīgie atlases kritēriji, lai nodrošinātu labāku finansējuma integrāciju un (F)LAG grupām sniegtu skaidras un vienkāršas vadlīnijas. Taču EJZF specifiskās prasības arī ir jāņem vērā.

Piemēram, tas attiecas uz kritērijiem, kas saistīti ar partnerības kvalitāti.

- ▶ Kopīgo noteikumu regula nosaka, ka vietējā rīcības grupā ir „publisko un privāto sociālekonomisko interešu pārstāvji, un tajās lēmumu pieņemšanas līmenī ne publiskām iestādēm, kā tās definētas saskaņā ar valstu noteikumiem, ne jebkurai atsevišķai interešu grupai nav vairāk kā 49% balsstiesību” (Kopīgo noteikumu regulas 32. pants).
- ▶ Grupām, kas piegādā finansējumu no EJZF, EJZF Regulā ir noteikta papildu prasība: lēmumu pieņemšanas līmenī tajās jābūt „zvejniecības un/vai akvakultūras nozares ievērojamu pārstāvību” (EJZF Regulas 61. pants).

6. Vai darbības programmā var iekļaut reģionālos atlases kritērijus?

Reģionalizētās valstīs var pastāvēt iemesli dažādos reģionos lietot atšķirīgus stratēģiju atlases kritērijus. Vadošā iestāde darbības programmā var iekļaut vispārīgo nacionālo atlases kritēriju sarakstu, papildinot to ar specifiskiem reģionālajiem kritērijiem un pamatojot šīs atšķirības.

Redaktors: Eiropas Komisija, Jūrlietu un zivsaimniecības ģenerāldirektorāts, ģenerāldirektors.

Atruna: Kaut arī Jūrlietu un zivsaimniecības ģenerāldirektorāts ir atbildīgs par šā dokumenta vispārējo izveidi, tomēr tas nav atbildīgs par dokumenta saturu un negarantē datu precizitāti.